

Beleidsplan Armoede & schulden

Juni, 2022



Voorwoord	3
Managementsmenvatting	4
1. Armoede en schulden in Rijssen-Holten	9
2. Ontwikkelingen en context	10
3. Doelen	12
4. Wat gaan we daarvoor doen?	15
4.1 Minimabeleid	15
4.2 Kindregelingen (en jong volwassenen)	20
4.3 Schulddienstverlening	22
5. Communicatie, bereik en toegankelijkheid	26
6. Monitoring en verantwoording van beleid	28
7. Financiën en planning	30
Bijlage 1	32
Bijlage 2	36
Bijlage 3	40

Voorwoord

“Alle inwoners van Rijssen-Holten zijn ons evenveel waard; iedereen mag er zijn en doet mee.”

“We koesteren het noaberschap en gebruiken de kracht van de samenleving in de wijken en buurtschappen.”

“We hebben oog voor de verschillende vormen van armoede en de schaamte die dit met zich meebrengt.”

Enkele zinnen uit het coalitieakkoord 2022-2026, zinnen die echt impact krijgen als deze woorden ook daden worden. In onze gemeente zijn nog te veel mensen die moeten rondkomen van te weinig geld, zijn nog te veel mensen die problematische schulden hebben en zijn nog te veel kinderen die doordat ze in armoede leven niet dezelfde kansen hebben als hun klasgenootjes.

We moeten het toch in onze gemeente voor elkaar kunnen krijgen om de leefsituatie in deze 1000 huishoudens te verbeteren. Het moet ons toch lukken om alle kinderen in onze gemeenschap gelijke kansen te geven? Om hier echt werk van te maken is een nieuw beleid ontwikkeld dat uitgaat van preventie en vroegsignalering, van kansengelijkheid en toegankelijkheid. Met uw raad en met alle partners in onze samenleving kunnen we het verschil maken en kansen vergroten. Zo kunnen we met daadkracht, in vertrouwen samenwerken voor elkaar.

Bert Tijhof

wethouder



Managementsamenvatting

Zo'n 6,7% van alle huishoudens in gemeente Rijssen-Holten leeft tenminste een jaar van een inkomen van maximaal 110% van het wettelijk sociaal minimum. Dat zijn zo'n 1000 huishoudens. Van die huishoudens zijn er 180 huishoudens met kinderen. Het gaat om 330 kinderen (3,6%).¹ De gemiddelde schuld in onze gemeente bedraagt € 39.000.²

We streven ernaar iedereen een kans te geven om mee te doen in de samenleving. Armoede belemmert actieve deelname aan de samenleving voor volwassenen, maar ook voor kinderen. Niet meedoen heeft een negatief effect op gedrag, gezondheid en (school)prestaties en vergroot de kans op armoede in de toekomst.

Ontwikkelingen als de coronacrisis die veel mensen in hun portemonnee heeft geraakt, de brede discussie die landelijk gevoerd wordt in media, politiek en maatschappij over de wijze waarop wetgeving (Participatiewet) soms onevenredig hard uitpakt in de praktijk en de energiearmoede, waar steeds meer huishoudens mee te maken krijgen door de aanhoudende stijgende energieprijzen, geven extra aanleiding om met dit integrale beleidsplan Armoede en Schulden aan de slag te gaan. Om zo de goede basis die er al ligt verder te versterken. De bij de begroting 2022 aangenomen lokale amendementen 'energiearmoede' en 'armoedebeleid gericht op kinderen' onderstrepen dit.

Wat willen we bereiken

De doelen van dit beleidsplan zijn:

1. Het bereik vergroten, zodat meer mensen gebruik maken van de regelingen en beter rond kunnen komen;
2. Minder inwoners met problematische schulden, door in te zetten op preventie en het vroegtijdig ondersteunen van inwoners;
3. Alle kinderen de kans geven mee te doen, zodat zij met gelijke(re) kansen aan hun toekomst beginnen;
4. De dienstverlening nog beter toegankelijk en zo optimaal mogelijk maken voor inwoners.

We zoeken de menselijke maat bij de uitvoering van onze dienstverlening en passen waar nodig maatwerk toe. Eén van de uitgangspunten bij het beleidsplan is dat werken moet lonen en een armoedeval daarom zo veel mogelijk moet worden voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veel van het beleid is landelijk bepaald. Denk aan de hoogte van de uitkering in het kader van de Participatiewet en de huur-, zorg en kinderopvangtoeslag. De beperkte invloed die we als gemeente hebben zetten we zo goed mogelijk in om met onze instrumenten zoveel mogelijk voor de doelgroep te betekenen.

Ons huidige armoedebeleid en schulddienstverleningsbeleid kent een goede basis. Hier gaan we mee door. Tegelijkertijd kijken we waar we het kunnen versterken en waar er nieuw beleid moet komen. We beschrijven in het beleidsplan het huidige beleid, de versterking daarvan en het nieuwe beleid aan de hand van drie thema's: minimabeleid (regelingen voor huishoudens met een laag inkomen), kindregelingen (en jong-volwassenen) en schulddienstverlening.

Minimabeleid

We zetten onverminderd in op de collectieve zorgverzekering (gemeentepolis) en de gemeentelijke bijdrageregelingen Duurzame Gebruiksgoederen en Maatschappelijke Participatie. Ook kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, de inzet van bijzondere bijstand en samenwerking met de Voedsel- en Kledingbank Rijssen-Holten zetten we voort.

¹ Bron: 'Evaluatie Armoedebeleid 2018-2020 Rijssen-Holten', September 2021

² Gemiddelde schuld van inwoners waarvoor een schuldregeling Wsnp/Msnp is gestart

In het kader van versterking van het huidige beleid gaan we nadrukkelijker de verbinding leggen tussen financiële zorgen van inwoners en andere domeinen zoals Jeugd, WMO en invordering belastingen. We hebben oog voor de menselijke maat, sluiten aan bij de ondersteuningsbehoefte en uitgangspositie van de inwoner en passen waar nodig maatwerk toe. De inzet van particuliere fondsen en initiatieven is soms cruciaal om te komen tot passende ondersteuning. Samen met de initiatiefnemers kijken we hoe we onze inwoners optimaal kunnen ondersteunen.

Ten aanzien van nieuw minimabeleid geldt dat we een onderzoek gaan doen naar de armoedeval in onze gemeente en op basis daarvan besluiten of we de inkomensgrenzen voor minima gaan aanpassen en een werktoeslag/uitstroompremie gaan introduceren. Om de toegang zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te maken gaan we kijken naar de mogelijkheid om één pakket aan regelingen aan te bieden (in plaats van losse regelingen die allemaal apart dienen te worden aangevraagd). We bezien waar het pakket aan minimaregelingen aangepast dient te worden zodat het meer aan de behoeften van de doelgroep voldoet en zetten in op het vergroten van de bekendheid van de regelingen, zodat ook het gebruik en bereik toeneemt.

Kindregelingen (en jong-volwassenen)³

We blijven ons inzetten voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur. En ook de bijdrageregeling Schoolgaande kinderen zetten we voort. We gaan het bereik van de Computerregeling vergroten. Met een hogere (wettelijke) bijdrage per maand voor de Individuele Studietoeslag en extra inzet om de bekendheid van deze toeslag te vergroten gaan we voor een beter bereik met deze toeslag.

Nieuw is dat we een regeling tegemoetkoming voor huiswerkbegeleiding /bijles gaan uitwerken en één kindpakket gaan aanbieden (in plaats van losse regelingen). Ook kijken we met partners naar extra mogelijkheden voor ondersteuning aan kinderen in armoede.

Schulddienstverlening

Goede schulddienstverlening draagt bij aan de bestrijding van armoede en geeft inwoners meer mogelijkheden om actief deel te nemen aan het sociale en maatschappelijke leven. Ook de komende jaren zetten we hier ons onverminderd voor in samen met onze partners.

We hebben daarbij extra focus op preventie en zetten in op vroegtijdige ondersteuning (vroegsignalering van schulden). Naast schulddienstverlening aan particulieren, heeft schulddienstverlening aan ondernemers onze aandacht.

Nieuw is de inzet van het adviesrecht schuldenbewind, het collectief schuldregelen en de wens om meer met budgetcoaching te doen, omdat wij geloven dat dat bijdraagt aan een duurzame oplossing. We gaan een structureel gevolg geven aan de Regeling uitstroom uit de wanbetalingsregeling zorgpremie en vanuit de nieuwe Wet Inburgering gaan we inburgeraars financieel ontzorgen.

Communicatie bereik en toegankelijkheid

We willen dat zoveel mogelijk van onze inwoners kunnen rondkomen. Communicatie is ondersteunend aan dit doel. We zorgen dat voor inwoners duidelijk is welke regelingen en vormen van ondersteuning er zijn en zorgen dat informatie makkelijk te vinden is. We vergemakkelijken de wijze van aanvragen. De toegang behoort eenduidig en laagdrempelig te zijn voor een ieder. Met dat in ons achterhoofd richten we de toegang naar de verschillende regelingen in. We zetten meer in op bewustwording, en maken daarvoor gebruik van onze partners. En we willen geldproblematiek beter bespreekbaar maken en het hardnekkige taboe rondom armoede en schulden doorbreken. Dit doen we door een communicatieplan met daarin een communicatiestrategie te ontwikkelen om de bekendheid van de regelingen te vergroten en het gebruik en het bereik te laten toenemen.

³ Bron: De minimaregelingen komen deels ook ten goede aan kinderen. Vice versa geldt dat de Computerregeling die onder de kindregelingen staat beschreven ook van toepassing is op volwassenen met een laag inkomen.

Monitoring en verantwoording van beleid

Dit beleidsplan is geen statisch, vaststaand beleid voor de komende vier jaar. Het beleidsplan heeft dan ook geen einddatum. Aan de hand van de PDCA-cyclus en een dashboard – met daarop de stand van zaken ten aanzien van prestatie-indicatoren – wordt regelmatig getoetst of het beleidsplan herijking nodig heeft. We rapporteren over de voortgang en eventuele herijking van ons beleid via de reguliere P&C-cyclus.

Financiën en Planning

Uitgangspunt bij de uitvoering van dit beleidsplan is dat we dit doen door bestaande budgetten en beschikbare middelen waar mogelijk en nodig te herschikken. Investerings voor extra inzet is afhankelijk van keuzes die onze raad maakt bij de jaarlijks terugkerende begrotingsraad. Een eventueel verzoek voor extra budget leggen we middels een voorstel bij de kadernota's aan de raad voor.





1. Armoede en schulden in Rijssen-Holten

Zo'n 6,7% van alle huishoudens in gemeente Rijssen-Holten leeft tenminste een jaar van een inkomen van maximaal 110% van het wettelijk sociaal minimum. Dat zijn zo'n 1000 huishoudens. Van die huishoudens zijn er 180 huishoudens met kinderen. Het gaat om 330 kinderen (3,6%)⁴. De gemiddelde schuld in onze gemeente bedraagt € 39.400⁵.

Onze definitie van armoede

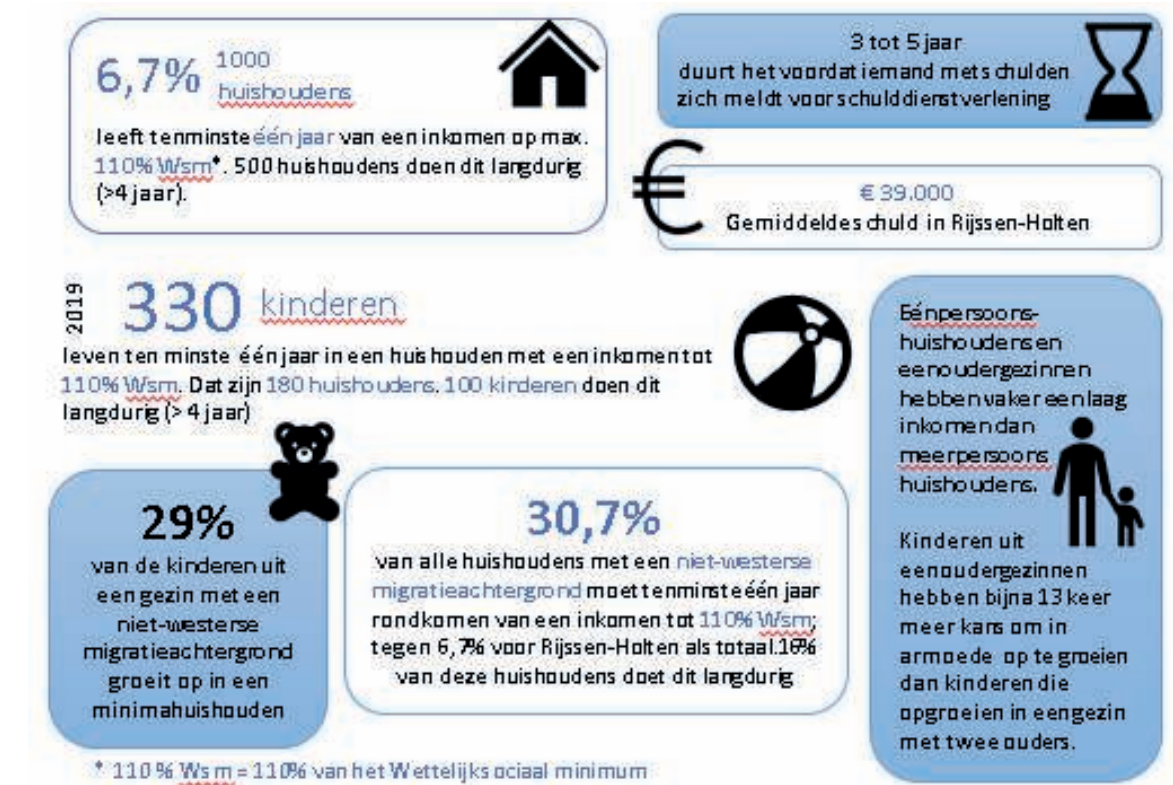
Wat verstaan we onder armoede? We gebruiken de definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau: 'Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben voor de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.'

Gevolgen van armoede en schulden

Armoede heeft vergaande gevolgen voor iemands leven. Armoede zorgt bijvoorbeeld voor minder kans op een opleiding en het raakt vaak de woonsituatie en gezondheid. Schaamte, sociaal isolement, eenzaamheid, stress en depressies kunnen een gevolg zijn van armoede. En leef je onder de armoedegrens dan is er een groter risico op schulden.

Ook de gevolgen van schulden zijn ingrijpend: sociaal isolement, depressie, ziekteverzuim, relatieproblemen, echtscheiding. Een schuldenlast die je niet kunt overzien veroorzaakt stress. Wie onder hoge druk staat blokkeert en is niet meer in staat de juiste actie te ondernemen. Denk aan de post die uit onmacht ongeopend in een la verdwijnt, terwijl de schuld intussen verder groeit.

Figuur 1. Feiten en Cijfers over armoede en schulden in Rijssen-Holten (2019)



⁴ Bron: 'Evaluatie Armoedebeleid 2018-2020 Rijssen-Holten', September 2021

⁵ Gemiddelde schuld van inwoners waarvoor een schuldregeling Wsnp/Msnp is gestart

2. Ontwikkelingen en context

Met welke wet- en regelgeving hebben we te maken in het armoede- en schuldenbeleid? In dit hoofdstuk nemen we u hierin mee en staan we stil bij relevante ontwikkelingen.

Wet- en regelgeving

Twee belangrijke wettelijke pijlers onder het armoede- en schuldenbeleid zijn de Participatiewet (Pw) en de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs). Hieronder lichten we beide wetten kort toe.

Participatiewet

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) aan de samenleving en zoveel mogelijk in het eigen onderhoud voorziet. Het voornaamste doel van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of te ondersteunen bij het werk. Hierbij gaat de voorkeur uit naar betaald werk, maar als dit niet mogelijk is, kan het ook gaan om vrijwilligerswerk. Het tweede doel van de Participatiewet is zorgen dat iedereen een inkomen heeft, ook mensen die niet in staat zijn in het eigen levensonderhoud te voorzien. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het toepasselijke "sociaal minimum". Er bestaat alleen recht op een bijstandsuitkering (sociale bijstand) voor zover er geen andere, voorliggende, wettelijke regeling is. De bijstand is namelijk het laatste vangnet.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Sinds de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 is schuldhulpverlening een taak van gemeenten. Met deze wet hebben gemeenten een zorgplicht gekregen om inwoners door middel van integrale schuldhulpverlening te helpen bij het oplossen van schulden en het voorkomen ervan. Met de wijziging van de Wgs per januari 2021 is vroegsignalering van schulden tevens een wettelijke taak voor de gemeente geworden.

Wetswijzingen

Naast de gewijzigde Wgs zijn op 1 januari 2021 de wetten Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (wet vBvv) en het Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewingd (Ags) in werking getreden. Later wordt naar verwachting ook de Wet stroomlijning voor derdenbeslag gefaseerd ingevoerd (Verbreiding beslagregister). Deze wetswijzigingen zijn het gevolg van de landelijke Brede Schuldenaanpak die in 2018 is geïntroduceerd.

Participatiewet landelijk onder de loep

Het demissionaire kabinet is in 2021 een traject gestart ter verbetering van de Participatiewet, met name op die punten waar de regelgeving onevenredig hard uitpakt. Het onder de loep nemen van de Participatiewet past in een bredere discussie die zowel politiek, maatschappelijk als in de media wordt gevoerd. De discussie onderstreept dat er structureel aandacht moet zijn voor de wijze waarop gemaakte wetgeving uitpakt in de praktijk. De oproep vanuit gemeenten en het bredere veld is dan ook om naar de fundamenten van de wet te kijken. Volgens de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen⁶ komen wet en uitvoering meer met elkaar in balans als daar nuanceringen in worden aangebracht en geeft dat de mogelijkheid om de menselijke maat stevig te verankeren in de wet. Daarbij wordt gehandeld langs twee sporen. Binnen het eerste spoor wordt expliciet gekeken naar oplossingen die op korte termijn de wet van haar hardvochtige elementen kunnen ontdoen. Het tweede spoor is gericht op de beweging waarmee het ministerie samen met gemeenten en stakeholders menselijke maat en vertrouwen een centrale plek kunnen geven in de wet zelf en de uitvoering daarvan. Het ministerie is voornemens voor de zomer 2022 een beleidsplan met de hoofdlijnen van een herziening van de Participatiewet naar de Kamer te sturen.

⁶ Kamerbrief 'Voortgangsbrief aanpak Participatiewet en stand van zaken wetsvoorstel Breed Offensief', 21 februari 2022

Verordeningen en beleidsregels

Naast landelijke wetgeving is er lokale regelgeving. De lokale regelgeving (gemeentelijk beleid) wordt uitgewerkt in verordeningen en beleidsregels. Inkomenspolitiek is voorbehouden aan het Rijk, als gemeente kunnen we maar tot op zekere hoogte bijdragen aan een verbetering van de inkomenspositie van de minima. Het effect van de gemeentelijke regelingen is dan ook lager dan het effect van de regelingen van het Rijk. Met onze lokale regelgeving compenseren we slechts de gevolgen van armoede (we lossen deze niet op). Uit de evaluatie van het armoedebeleid blijkt dat onze gemeentelijke regelingen een positief effect hebben op de bestedingsruimte van de minimahuishoudens.

Strategische visie gemeente Rijssen-Holten 2010-2030

In de Strategische visie gemeente Rijssen-Holten 2010-2030 is verwoord dat aandacht en zorg aan mensen die niet kunnen meekomen in de maatschappij hoog in het vaandel staat. We zien dit als een gezamenlijke uitdaging van de gemeente en gemeenschap, waarbij de menselijke maat het uitgangspunt is. Preventie en leefstijl zijn belangrijk. 'Iedereen doet mee' is het streven en waar schulden een probleem vormen, biedt de gemeente door middel van schulddienstverlening ondersteuning. Ook de manier waarop we dat willen doen staat beschreven: als gemeentelijke overheid willen we bereikbaar, zichtbaar en toegankelijk zijn voor onze inwoners, voorbij systemen kijken en in verbinding staan met onze inwoners.

Aangenomen amendementen gemeentelijke begroting 2022

Als onderdeel van de gemeentelijke begroting voor 2022 is er een amendement 'energiearmoede' en 'armoedebeleid gericht op kinderen' aangenomen. Ten aanzien van energiearmoede zetten we, aanvullend op de landelijke maatregelen die het demissionaire kabinet neemt om de hogere energierekening deels te compenseren en huizen sneller te isoleren, als gemeente diverse instrumenten in om energiearmoede tegen te gaan. Met het amendement 'armoedebeleid gericht op kinderen' wordt geregeld dat voor 2022 de hoogte van de bijdragen Maatschappelijke Participatie en Schoolgaande Kinderen worden verhoogd met respectievelijk €50 en €30, daarmee komt de bijdrage op het oude niveau van voor 2020 (de bijdragen waren vanaf 2020 verlaagd als gevolg van de transitieopdracht Sociaal Domein).

Corona

De coronacrisis heeft een groot aantal mensen in hun portemonnee geraakt, zoals jongeren en flexwerkers die hun (bij)baan zijn kwijtgeraakt. Of ondernemers en zzp'ers die inkomsten missen en noodgedwongen hun financiële reserves uitputten. Mogelijk gaan we dit terugzien in het aantal hulpvragen bij schulddienstverlening en binnen het armoedebeleid. Tot op heden zien we nog geen toename in het aantal hulpvragen. Landelijke steunmaatregelen en een coulante opstelling van schuldeisers maakt dat schuldhulpvragen niet of later binnenkomen. Daar komt bij dat mensen vaak lang wachten met het zoeken naar hulp. Uit schaamte, of omdat zij de weg naar hulp niet goed weten te vinden.

Aanvullende financiële middelen Rijk

Tijdelijke ondersteuningsmaatregelen als TONK⁷ en TOZO⁸ zijn in 2021 gestopt. Het kabinet anticipeert op de onzekerheid die mensen kunnen ervaren door het niet verlengen van het generieke steunpakket door extra middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten voor ondersteuning bij de schulden- en armoedeproblematiek. Gemeenten krijgen in 2022 € 30 miljoen extra voor schuldenbeleid en € 15 miljoen voor bijzondere bijstand.

⁷ Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten

⁸ Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers

3. Doelen

Wat willen we bereiken? We streven er naar iedereen een kans te geven om mee te doen in de samenleving. Meedoen kost vaak geld. Vooral voor kinderen kan armoede er voor zorgen dat zij niet mee kunnen doen op school en met sport, muziek en verjaardagspartijtjes. Maar ook voor volwassenen belemmert armoede actieve deelname aan de samenleving. Niet meedoen heeft een negatief effect op gedrag, gezondheid en (school)prestaties en vergroot de kans op armoede in de toekomst (bron: Divosa).

Op weg naar nieuw beleid

Als opmaat voor nieuw beleid hebben we ons huidige beleid geëvalueerd. Wat gaat goed en wat zijn aandachtspunten voor nieuw beleid? Onderzoeksbureau KWIZ heeft onderzoek gedaan naar de meningen van de doelgroep over onze dienstverlening, effecten van beleid en verbeterpunten. Zelf hebben we gekeken naar het gebruik en bereik van de diverse regelingen die we aanbieden en hebben we het huidige schulddienstverleningsproces en acties uit het vorige beleidsplan geëvalueerd. We zijn met onze partners, gemeenteraad en Adviesraad Sociaal Domein in gesprek gegaan over de uitkomsten.

Dit beleidsplan is mede gebaseerd op deze onderzoeken en gesprekken en de inzichten die hieruit voortkwamen. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit de onderzoeken:

- De basis van het armoedebeleid is op orde, maar de bekendheid en het gebruik van de regelingen kan beter. Zet in op (een) communicatie(plan) om de bekendheid te vergroten en het gebruik en bereik te laten toenemen;
- Verken met partners mogelijkheden voor meer ondersteuning voor kinderen in armoede. Respondenten geven aan dat het lastig blijft om voor kinderen voldoende kleding en schoenen te kopen, lidmaatschap (sport)vereniging te betalen en voldoende groente en fruit te bieden. Ze missen regelingen om leuke activiteiten met kinderen te ondernemen en een bijdrage in reiskosten;
- De noodzaak voor het aanbieden van goede schulddienstverlening blijft en zal alleen maar groter worden. In dat kader moet er meer aandacht voor onze rol in schulddienstverlening aan ondernemers komen;
- Respondenten missen vooral regelingen om te sporten , een computer aan te schaffen of zorgkosten te betalen. We bieden al een Computerregeling en collectieve zorgverzekering aan. Deze regelingen zijn niet bij alle respondenten bekend, maar ook een deel van de respondenten die hiervan gebruikmaakt geeft aan dat ze een regeling missen. Onderzoek nader of het aanbod voldoende aansluit op de behoefte;
- Iets minder dan de helft van de respondenten geeft aan dat ze door het schulddienstverleningstraject nu beter met geld kunnen omgaan. Budgetcoaching draagt bij aan een duurzame oplossing en het voorkomen van nieuwe financiële problemen. Dit aanbod verdient meer aandacht;
- Respondenten zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente;
- De samenwerking met de Stadsbank Oost Nederland en andere partners is goed. Zet dit voort en blijf hier op investeren;
- De inzet van fondsen kan in bepaalde situaties cruciaal zijn om een schulddienstverleningstraject te kunnen starten. Ten behoeve van optimale ondersteuning voor onze inwoners is er behoefte aan een kader dat duidelijkheid schept in toegang, rolverdeling en positionering.

Om het gewenste ambitieniveau voor de komende jaren vast te stellen is een document met beleidsrichtingen (kaders en uitgangspunten) in februari 2022 besproken in de commissie MDV. De opgehaalde opinies zijn verwerkt in het voorliggende beleidsplan.

Eén integraal beleidsplan armoede en schulden

Beleidsmatig kennen de terreinen armoede en schulden diverse raakvlakken, bijvoorbeeld op het gebied van preventie, signalering, voorliggende voorzieningen en financieel (leren) rondkomen. Dit zien we terug in de doelgroep en de uitvoering. Om de sterke basis die er al ligt verder te versterken stellen we daarom één integraal beleidsplan armoede en schulden op.

Doelen

De doelen van het nieuwe beleidsplan zijn:

1. Het bereik vergroten, zodat meer mensen gebruik maken van de regelingen en beter rond kunnen komen;
2. Minder inwoners met problematische schulden, door in te zetten op preventie en het vroegtijdig ondersteunen van inwoners;
3. Alle kinderen de kans geven mee te doen, zodat zij met gelijke(re) kansen aan hun toekomst beginnen;
4. De dienstverlening nog beter toegankelijk en zo optimaal mogelijk maken voor inwoners.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat iedereen mee moet kunnen doen in de maatschappij; iedereen die het zonder ondersteuning niet redt, kan een beroep doen op de gemeente. Daarnaast moet de gemeentelijke dienstverlening laagdrempelig en toegankelijk zijn en zoeken we waar nodig de menselijke maat bij de uitvoering van onze dienstverlening en passen we maatwerk toe. Tot slot is een belangrijk uitgangspunt bij het nieuwe beleidsplan dat werken moet lonen en een armoedeval daarom zo veel mogelijk moet worden voorkomen.

Hieronder leest u waarom we deze vier doelen hebben gesteld.

1. Het bereik vergroten, zodat meer mensen gebruik maken van de regelingen en beter rond kunnen komen.

Uit de evaluatie naar het armoedebeleid blijkt dat de bekendheid en het gebruik van de regelingen beter kan. Met name de regelingen waarop in iedere gemeente aanspraak te maken is, zoals de ontheffing van de gemeentelijke belastingen, is bekend. De bekendheid (en daarmee het gebruik) van het overige regelingenaanbod ligt lager. Dat is zonde, want 60% van de respondenten uit het onderzoek van KWIZ geeft aan niet altijd rond te komen. De regelingen zijn er wel en het budget ook. Voor ons een taak om te zorgen dat zoveel mogelijk rechthebbenden op de hoogte zijn van de regelingen en ook de stap durven te zetten om de gemeente te benaderen voor hulp. We hebben daarbij aandacht voor bewustwording en het bespreekbaar maken van de problematiek; inwoners zijn zich niet altijd bewust van dat hij/zij in aanmerking komt voor een bepaalde regeling of schamen zich om hulp te vragen.

Het doel voor 2024 e.v. is een gemiddeld bereik van 65%, waarbij we ons realiseren dat niet alle voorzieningen voor iedereen nodig en wenselijk zijn.

2. Minder inwoners met problematische schulden door in te zetten op preventie en het vroegtijdig ondersteunen van inwoners.

Door preventie en het vroegtijdig ondersteunen van inwoners voorkomen we dat schulden ontstaan of eerste betalingsachterstanden leiden tot problematische schulden. Er is sprake van problematische schulden als een inwoner zijn of haar schulden niet meer kan aflossen en/of is gestopt met het betalen van de primaire vaste lasten. Voor ons een taak om er ‘vroeg bij te zijn’. Naast particulieren zijn ondernemers een belangrijke doelgroep.

Het doel is een dalende lijn in de hoogte van de gemiddelde schuld en het aantal schuldeisers per client.

3. Alle kinderen de kans geven mee te doen, zodat zij met gelijke(re) kansen aan hun toekomst beginnen

Hoe langer een gezin in armoede leeft, hoe meer kans kinderen hebben om zich angstig, afhankelijk en ongelukkig te voelen. Dit kan leiden tot fysieke of psychische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn of tekenen van vermoeidheid. Kinderen in armoede zijn negatiever over hun leven en toekomst dan hun meer welvarende leeftijdgenoten. Hun leven biedt te weinig stabiliteit en zekerheid. Dit maakt het lastiger om een goed toekomstperspectief te hebben. In langdurig arme gezinnen zijn weinig kinderen veilig gehecht. Deze kinderen lopen een groot risico dat zij later problemen in hun ontwikkeling krijgen (gedrag, psychopathologie, cognitieve vaardigheden en taalvaardigheden). Kinderen uit arme gezinnen hebben vaak een minder voorspoedige schoolloopbaan. Materiële achterstanden kunnen bijdragen aan een slechtere concentratie op school, leerachterstanden en voortijdig schoolverlaten. Armoede heeft ook gevolgen voor de gezondheid van kinderen. Zo komt obesitas aanzienlijk vaker voor. Dit is niet alleen slecht voor de gezondheid, maar deze kinderen worden

ook vaker gepest en gestigmatiseerd en hun kwaliteit van leven – gelukkig voelen, contact met leeftijdsgenoten, fysiek bewegen – is door het overgewicht vaak slechter dan bij andere kinderen (bron: ‘Opgroeien en opvoeden in armoede’, Nederlands Jeugdinstituut, 2018).

Het doel is dat we meer kinderen uit minimagezinnen bereiken met onze kindregelingen.

4. De dienstverlening nog beter toegankelijk en zo optimaal mogelijk maken voor inwoners

De gemeentelijke dienstverlening moet toegankelijk zijn. Het contact met de overheid is de afgelopen jaren in toenemende mate gedigitaliseerd. Om voor een regeling in aanmerking te komen moeten inwoners deze in toenemende mate digitaal aanvragen. Juist die digitale processen maken dat veel goed gaat in de uitvoering. Echter, voor een groep mensen die digitaal minder of niet vaardig is en/of niet over een computer beschikt, werpt de digitalisering een extra drempel op om zich te melden bij de gemeente. Voor deze groep is de juiste begeleiding van belang en daarnaast (voor de leerbare groep) is het van belang om een aanbod te hebben om digitale vaardigheden aan te leren. Dit kan ook een aanbod van samenwerkingspartners zijn. De toegang behoort eenduidig en laagdrempelig te zijn voor een ieder. Met dat in ons achterhoofd richten we de toegang naar de verschillende regelingen in.

Het doel is in 2025 minimaal een 8 te scoren als waardering van inwoners van de gemeentelijke dienstverlening met betrekking tot ons armoede- en schuldenbeleid.

4. Wat gaan we daarvoor doen?

Welke acties nemen we om deze doelen te bereiken? Veel van het beleid is landelijk bepaald. Zo staat de hoogte van de uitkering in het kader van de Participatiewet vast en is er een Wet gemeentelijke schulddienstverlening (Wgs). Ook de toeslagen, zoals de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag zijn landelijk geregeld. Als gemeente hebben we de taak deze wetten uit te voeren en hebben we dus een beperkte invloed. Maar die invloed zetten we zo goed mogelijk in, om met onze instrumenten zoveel mogelijk voor de doelgroep te betekenen.

In dit hoofdstuk nemen we u mee in de verschillende instrumenten die we hiervoor inzetten. We maken daarbij onderscheid in bestaand beleid dat we behouden, bestaand beleid dat we willen versterken en nieuw beleid.

Goed beleid behouden en versterken

Ons armoedebeleid en schulddienstverleningsbeleid kent een goede basis. Samen met partners bieden we passende ondersteuning aan inwoners die moeten rondkomen van een minimuminkomen of schulden hebben. Inwoners zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening van de gemeente. Tegelijkertijd blijven we kritisch kijken naar ons beleid en dienstverlening en kijken we waar we het kunnen versterken en waar er nieuw beleid moet komen. Ontwikkelingen in de maatschappij, zoals de roep om het toepassen van een meer menselijke maat in het kader van de participatiewet, nieuwe inzichten en veranderende wetgeving hebben hier invloed op.

4.1 Minimabeleid

Als gemeente bieden we diverse regelingen voor huishoudens met een laag inkomen. We voorkomen met deze regelingen geen armoede, maar zetten deze regelingen in om inwoners een steuntje in de rug te geven en iedere inwoner zoveel mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving. We hebben binnen ons bestaande beleid zowel wettelijke als gemeentelijke regelingen.

Bestaand beleid behouden

Collectieve zorgverzekering

In samenwerking met zorgverzekeraars Menzis en Univé bieden we de gemeentepolis aan aan inwoners met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum (Wsm). Met een bereik van 63% ligt het gebruik van de collectieve zorgverzekering in onze gemeente hoog ten opzichte van andere gemeenten. We bieden verschillende pakketten aan. Afhankelijk van de zorgkosten kan een inwoner kiezen voor een beperkt of uitgebreid pakket. Voor mensen die chronisch ziek zijn en veel (hoge) kosten maken vergoedt de gemeente het eigen risico volledig (meest uitgebreide pakket).

Bijzondere Bijstand

Bijzondere bijstand is mogelijk voor noodzakelijke kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden, waar men zelf niet in kan voorzien, danwel een beroep voor kan doen op een voorliggende voorziening. Denk bijvoorbeeld aan reiskosten voor een ziekenhuisbezoek. Als iemand een inkomen heeft van meer dan 100% van het wsm, dan wijst een draagkrachtberekening uit of een inwoner in aanmerking komt.

Bijdrage Maatschappelijke Participatie

De bijdrage Maatschappelijke Participatie is bedoeld voor kosten die te maken hebben met sport, cultuur en vorming. Bijvoorbeeld contributies voor sport, kosten voor internetgebruik, telefoon, een krantenabonnement, muzieklessen, etc. Kinderen binnen een minima-huishouden komen ook in aanmerking voor deze regeling. De hoogte van de bijdrage gaat in 2022 met € 50 omhoog (terug naar het niveau van voor de transitieopdracht Sociaal Domein).



Bijdrage Duurzame Gebruiksgoederen

Deze regeling is bedoeld voor de kosten van aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen. De regeling geldt voor personen die een zelfstandige huishouding voeren en voor de personen van 4 tot 18 jaar die bij dat huishouden horen. Denk bijvoorbeeld aan de vervanging van een koelkast of diepvries. Hier kan maximaal eens per vijf jaar een beroep op gedaan worden. Daarnaast heeft elk gezinslid de mogelijkheid om een bijdrage voor een fiets aan te vragen (inwonende kinderen tot 12 jaar: eens per 4 jaar; inwonende kinderen van 12 tot 17 jaar en aanvragers: eens per 8 jaar).

Kwijtschelding belastingen

Dit instrument maakt geen onderdeel uit van het armoedebelaid (en is om die reden ook niet opgenomen in het overzicht van de kosten), maar is wel een belangrijk instrument in het bestrijden van armoede. Door kwijtschelding te verlenen maken we het voor mensen die onvoldoende inkomen en vermogen hebben om de gemeentelijke belastingen te betalen iets makkelijker om rond te komen. Afstemming met het moment van uitkering van minima-/kindregelingen is van belang om te voorkomen dat inwoners met een minimum net niet in aanmerking komen voor deze kwijtschelding.

Overige maatschappelijke initiatieven

We verstrekken jaarlijks subsidie aan de Voedsel- en Kledingbank Rijssen-Holt en voor de huurkosten.

Bestaand beleid versterken

Bereik Individuele inkomenstoeslag vergroten

Deze wettelijke regeling is bedoeld voor personen die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen. De voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen zijn grotendeels wettelijk bepaald. Als gemeente bepalen we over hoelang een inwoner over een laag inkomen moet beschikken en de hoogte van de toeslag. Op grond van de verordening ‘individuele inkomenstoeslag en individuele studietoelage gemeente Rijssen-Holt en 2020’ ligt de inkomensgrens op 101% van wsm en verstaan we onder ‘langdurig’ een periode van 36 maanden. Het bereik van deze regeling ligt op 23%. Dat is niet hoog. Om dit te verhogen zetten we stevig in op communicatie (zie hoofdstuk 5), maar gaan we ook kijken of we het aanvraagproces kunnen vergemakkelijken. De wijze van beoordeling of iemand in aanmerking komt voor deze regeling is een aandachtspunt en dient nader gedefinieerd te worden in werkafspraken.

Toepassen meer menselijke maat

We sluiten aan bij de ondersteuningsbehoefte en uitgangspositie van de inwoner en passen waar nodig maatwerk toe. Uitvoering van de Participatiewet en de Wgs is een wettelijke taak en zijn we aan gebonden. We volgen de landelijke ontwikkelingen inzake de participatiewet, houden de bestaande verordeningen en beleidsregels tegen het licht en kijken hoe we de menselijke maat meer toe kunnen passen.

Wat verwachten we van het Rijk?

De Awb en de hardheidsclausule in de Participatiewet lijken voldoende mogelijkheden te bieden om individueel maatwerk te leveren. Tegelijkertijd botst de beslissruimte van uitvoeringsprofessionals op dit vlak met de verplichtingen die gelden binnen de Participatiewet. Het is onduidelijk in welke gevallen uitvoeringsprofessionals mogen afwijken van de wettelijke verplichtingen. Deze onduidelijkheid moet landelijk worden weggenomen om meer procedureel en individueel maatwerk te kunnen leveren en wet- en regelgeving moet beter op elkaar aansluiten. Besluiten conform de ‘bedoeling’ van wet- en regelgeving vraagt kennis van gemaakte keuzes en een helder normenkader dat uitvoeringsprofessionals helpt om zorgvuldige afwegingen te maken (bron: ‘Synthesonderzoek ‘aandacht voor vertrouwen en oog voor de menselijke maat binnen de participatiewet’, Panteia 2021).

Wat gaan we zelf doen?

Daar waar het kan kijken we of we ruimte kunnen benutten vooruitlopend op nieuwe wetgeving, bijvoorbeeld waar er sprake is van een armoedeval. Een voorstel met aanpassingen van verordeningen en beleidsregels gaat naar de raad cq college.

Waar er sprake is van multiproblematiek binnen een huishouden en de bestaande wet- en regelgeving geen oplossing biedt voor passende ondersteuning wordt de zogeheten ‘integrale toets’ of doorbraakmethode toegepast om vanuit de menselijke maat een passende oplossing te forceren. Dit geldt niet alleen voor het minimabeleid, maar ook voor toepassing van de kindregelingen (paragraaf 4.2) en schulddienstverlening (paragraaf 4.3). Deze methodiek vergt een andere manier van denken en benadering.

We zijn een lerende organisatie met betrokken teams en medewerkers. We motiveren elkaar om te handelen naar de omstandigheden, belangen en doenvermogen van onze inwoners. We creëren een omgeving waarin afwijken van de regels, mits goed onderbouwd, niet direct afgestraft wordt.

Versterken samenwerking met andere beleidsterreinen en partners

We gaan nadrukkelijker de verbinding leggen tussen financiële zorgen van inwoners en andere domeinen zoals Jeugd, WMO en invordering belastingen. Maar ook op het gebied van wonen, energie en gezondheid, zodat we snel en integraal de juiste ondersteuning kunnen bieden. Want armoede is niet alleen een financieel probleem, het heeft vaak ook invloed op andere leefgebieden. We starten met het intensiveren van de samenwerking met de afdeling invordering belastingen: de communicatie naar onze inwoners moet eenduidig en op elkaar afgestemd zijn.

Overige maatschappelijke initiatieven

We werken samen met een aantal fondsen en initiatieven vanuit ondernemers en/of particulieren. De inzet hiervan kan soms cruciaal zijn om te komen tot passende ondersteuning. Dit doen we niet alleen binnen het minimabeleid, maar ook binnen schulddienstverlening (paragraaf 4.3). Ten behoeve van optimale ondersteuning voor onze inwoners is er behoefte aan een kader dat duidelijkheid schept in toegang, rolverdeling en positionering van deze initiatieven. Dit kader stellen we in samenspraak met de fondsen en initiatiefnemers op.

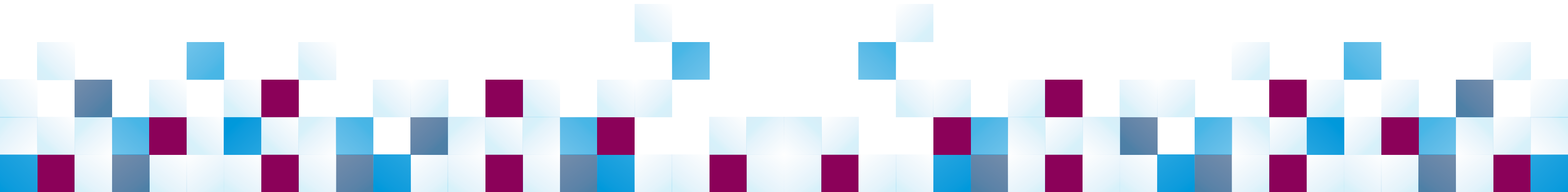
Nieuw beleid

We kijken waar het pakket aan minimaregelingen aangepast dient te worden zodat het meer aan de behoeften van de doelgroep voldoet.

We blijven scherp op eventuele aanpassingen in onze regelingen om aanbod en behoefte zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Concreet kijken we of de regeling om te sporten voor volwassenen die vanuit het Sportakkoord wordt aangeboden voldoet. Uit de evaluatie armoedebelaid 2018-2020 blijkt dat een regeling om te sporten wordt gemist. We behouden de flexibiliteit om in te kunnen spelen op ontwikkelingen als corona en energiearmoede en de daaruit voortkomende eventuele tijdelijke behoefte aan extra ondersteuning.

Vergroten bekendheid regelingen

De bekendheid van (met name de gemeentelijke) regelingen valt tegen, is één van de conclusies uit de evaluatie armoedebelaid 2018-2020. We zetten in op het vergroten van de bekendheid van de regelingen, zodat ook het gebruik en bereik toeneemt. Zie hiervoor hoofdstuk 5.



Onderzoek naar mogelijkheid om één pakket aan te bieden

We onderzoeken de mogelijkheid om één pakket aan te bieden op basis van de specifieke gezinssamenstelling in plaats van losse regelingen. Op deze wijze maken we de dienstverlening zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk. We maken onderscheid in de volgende gezinssamenstellingen:

- alleenstaanden
- gehuwden/samenwoning
- Vast bedrag per kind tot 18 jaar

We onderzoeken de mogelijkheid om huishoudens die reeds een uitkering ontvangen van de gemeente rechtstreeks een toekenning te doen (zonder aanvraag). De overige minima kan dan een eenvoudige aanvraag doen.

Onderzoek naar armoedeval

We gaan onderzoek doen naar de armoedeval in onze gemeente en op basis daarvan besluiten of we de inkomensgrenzen voor minima gaan aanpassen en een werktoeslag/uitstroompremie gaan introduceren. Inwoners die de stap zetten van uitkering naar betaald werk, riskeren dat zij er financieel op achteruit gaan: de armoedeval. Werken moet lonen is het uitgangspunt en leiden tot financiële onafhankelijkheid. Als gemeente willen we weten waar voor specifieke huishoudens het omslagpunt van de armoedeval ligt. Zodat we instrumenten kunnen ontwikkelen die de armoedeval zo veel mogelijk doen voorkomen en gericht ons beleid hierop kunnen inzetten, door bijvoorbeeld verschillende inkomensgrenzen te hanteren voor verschillende regelingen en te werken met een staffel (geleidelijk afschalen van regelingen, door de hoogte van de te ontvangen tegemoetkoming afhankelijk te maken van het inkomen). Het onderzoek moet aantonen of het voor een bepaalde periode toekennen van een uitstroompremie/werktoeslag op basis van inkomensgrenzen, vermogen en gezinssamenstelling een efficiënt instrument is om re-integratie naar werk te bevorderen.

Inkomensnorm: Wettelijk Sociaal Minimum (Wsm)
Het armoedebelief kent verschillende inkomensgrenzen. We kijken daarbij naar het Wsm, oftewel het Wettelijk Sociaal Minimum, dat gelijk staat aan de bijstandsnorm (100%). De hoogte van deze norm wordt landelijk bepaald en verschilt per huishoudtype. In onze gemeente bieden we minimaregelingen aan aan inwoners die tot 110% van het Wsm ontvangen. De collectieve zorgverzekering is voor inwoners met een inkomen tot 130% van het Wsm toegankelijk. Deze inkomensgrenzen worden door de gemeenteraad vastgesteld. De inkomensgrenzen van landelijke regelingen zoals de kwietschelding gemeentelijke belastingen zijn wettelijk bepaald.

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van ons bestaande beleid en de versterking daarvan.

Minimabeleid x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Collectieve zorgverzekering	633	636	636	636
Bijzondere bijstand	304	304	304	304
Bijdrage Maatschappelijke Participatie	98	140	140	140
Bijdrage Duurzame Gebruiksgoederen	44	53	53	53
Subsidie Voedsel- & Kledingbank	25	25	25	25
Individuele inkomensvoet	47	47	47	47
Toepassen menselijke maat	25	25	25	25
Samenwerking andere beleidsterreinen en partners ⁹	-	-	-	-
Samenwerking particuliere fondsen ¹⁰	-	-	-	-
TOTAAL	1.176	1.230	1.230	1.230

* In deze en navolgende financiële tabellen is in de ramingen nog geen rekening gehouden met indexering.
** In deze en navolgende financiële tabellen zijn de verwachte extra uitgaven als gevolg van toename bereik (doelstelling 1) meegenomen in de raming 2023 e.v.

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten van wat we de komende jaren aanvullend gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Minimabeleid x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Verkenning aanpassingen pakket minimaregelingen ¹¹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoek aanbieden één pakket	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Vergroten bekendheid regelingen ¹²	-	-	-	-
Onderzoek armoedeval ¹³	20	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAAL	20			

⁹ Beperkte extra uitgaven, gedekt uit reguliere budgetten
¹⁰ Beperkte extra uitgaven, gedekt uit reguliere budgetten
¹¹ Vooralsnog is er voldoende budget beschikbaar binnen bestaande regelingen.
¹² Kosten worden inzichtelijk gemaakt onder hoofdstuk 5, communicatie, bereik en toegankelijkheid
¹³ Kosten betreffen onderzoek. Structurele kosten n.a.v. keuzen o.b.v. onderzoek, zoals aanpassing inkomensgrenzen, komen via apart voorstel terug.

4.2 Kindregelingen (en jong volwassenen)

Aanvullend op de regelingen die hieronder beschreven worden staan onder paragraaf 4.1 een aantal regelingen vermeld waar ook inwonende kinderen voor in aanmerking komen: bijdrage Maatschappelijke Participatie, bijdrage Duurzame Gebruiksgoederen (aanschaf fiets), en de Voedsel- en Kledingbank Rijssen-Holtén. Andersom geldt dat de Computerregeling die onder de paragraaf Kindregelingen beschreven staat, ook van toepassing is op volwassenen met een laag inkomen.

Bestaand beleid behouden

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Kinderen en jongeren (4 t/m 17 jaar) kunnen soms om financiële redenen niet meedoen aan sport- of culturele activiteiten. Als een ouder te weinig geld heeft voor de contributie van een sportclub of bijvoorbeeld toneelvereniging, voor nieuwe kleren of andere materialen voor de sport- of culturele activiteiten, dan kunnen ze een beroep doen op het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Vanuit de Stichting Waander Compagnie ontvangen w al jaren een structurele bijdrage om de kosten te kunnen dekken.

Bijdrage Schoolgaande Kinderen

De regeling is bedoeld voor kosten die voortvloeien uit schoolactiviteiten van schoolgaande kinderen (4 t/m 18 jaar). Denk bijvoorbeeld aan de (vrijwillige) ouderbijdrage, gymkleding, schoolreisje en studiemateriaal. De hoogte van de bijdrage gaat in 2022 met € 30 omhoog (terug naar het niveau van voor de transitieopdracht Sociaal Domein).

Bestaand beleid versterken

Bereik computerregeling vergroten en regeling mogelijk verruimen

De regeling is bedoeld voor de aanschaf van een laptop of computer. Er wordt echter nauwelijks gebruik gemaakt van deze regeling. Uit de evaluatie armoedebeleid 2018-2020 blijkt dat er wel behoefte is aan een computerregeling, mogelijk sluit het aanbod onvoldoende aan op de behoefte en ook de onbekendheid van de regeling zal een rol spelen bij de onderbenutting van de regeling. Onder de huidige regeling mag er eens in de vijf jaar een beroep worden gedaan op een bijdrage van maximaal €350. Indien er in het gezin sprake is van schoolgaande kinderen van voortgezet onderwijs tot en met middelbaar of hoger onderwijs bestaat er nog een extra eenmalige vergoeding voor de aanschaf van computer of laptop voor een bedrag van maximaal € 500. Vooral voor grote gezinnen met meerdere kinderen is dit niet altijd afdoende. We onderzoeken hoe we de regeling kunnen verruimen. En kijken daarbij naar gezinssamenstelling (aantal kinderen) en ook de goederen die in aanmerking komen voor een bijdrage. Volstaat een laptop of computer, of willen we in deze tijd ook een bijdrage kunnen doen voor aanschaf van een mobiele telefoon voor schoolgaande kinderen van 12 t/m 17 jaar. De ervaringen van andere gemeenten met een dergelijke telefoonregeling nemen we hierin mee.

Verruiming Individuele Studietoelage

Studiefinanciering is voor een student vaak niet voldoende om alle kosten van te betalen. Veel studenten werken daarom naast hun studie. Maar studenten met een beperking kunnen vaak niet of nauwelijks bijverdienen. Voor hen is er de Individuele Studietoelage: een vorm van bijzondere bijstand. Per 1 april 2022 gaat door een wetwijziging voor iedere gemeente hetzelfde bedrag per maand gaat gelden. De verordeningplicht komt dan te vervallen. Met een hogere bijdrage per maand en extra inzet om de bekendheid van de regeling te vergroten gaan we voor een beter bereik van de doelgroep.

Nieuw beleid

Met partners extra mogelijkheden ondersteuning kinderen verkennen

Respondenten in het onderzoek dat onderdeel uitmaakt van de evaluatie armoedebeleid 2018-2020 geven aan dat het lastig blijft om voor kinderen voldoende kleding en schoenen te kopen, lidmaatschap (sport)vereniging

te betalen en voldoende groente en fruit te bieden. Ze missen regelingen om leuke activiteiten met kinderen te ondernemen en een bijdrage in reiskosten. We zetten in op het vergroten van de bekendheid van het aanbod (zo is er een Kledingbank voor kleding en schoenen) en kijken naar de leemtes in ons aanbod.

Tegemoetkoming voor huiswerkbegeleiding / bijles

Kinderen uit arme gezinnen hebben vaak een minder voorspoedige schoolloopbaan. Materiële achterstanden kunnen bijdragen aan een slechtere concentratie op school, leerachterstanden en voortijdig schoolverlaten. Huiswerkbegeleiding of bijles kan hierbij helpen, maar vaak is dit niet te betalen voor huishoudens met een laag inkomen. Uit gesprekken met het maatschappelijk middenveld blijkt dat er behoefte is op dit vlak. De regeling wordt nader uitgewerkt, daarbij wordt er gekeken waar en hoe er samengewerkt kan worden met lokale aanbieders.

Eén kindpakket

We bieden één kindpakket aan in plaats van losse regelingen. We onderzoeken de mogelijkheid van een rechtstreekse toekenning als het huishouden reeds een uitkering ontvangt. Op deze wijze is de dienstverlening beter toegankelijk en voorkomen we dat inwoners onbewust één of meerdere regelingen 'laten liggen'.

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van ons bestaande beleid en de versterking daarvan.

Kindregelingen x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Jeugdfonds Sport & Cultuur	25	53	53	53
Bijdrage Schoolgaande kinderen	37	51	51	51
Computerregeling	20	24	p.m.	p.m.
Individuele Studietoelage	22	22	22	22
TOTAAL	104	150	126	126

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten van wat we de komende jaren aanvullend gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Kindregelingen x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Verkenning extra mogelijkheden ondersteuning kinderen	-	p.m.	p.m.	p.m.
Tegemoetkoming huiswerkbegeleiding/bijles	20	20	20	20
Eén kindpakket ¹⁴	-	-	-	-
TOTAAL	20	20	20	20

¹⁴ Geen extra kosten, het betreft een bundeling van bestaande regelingen.

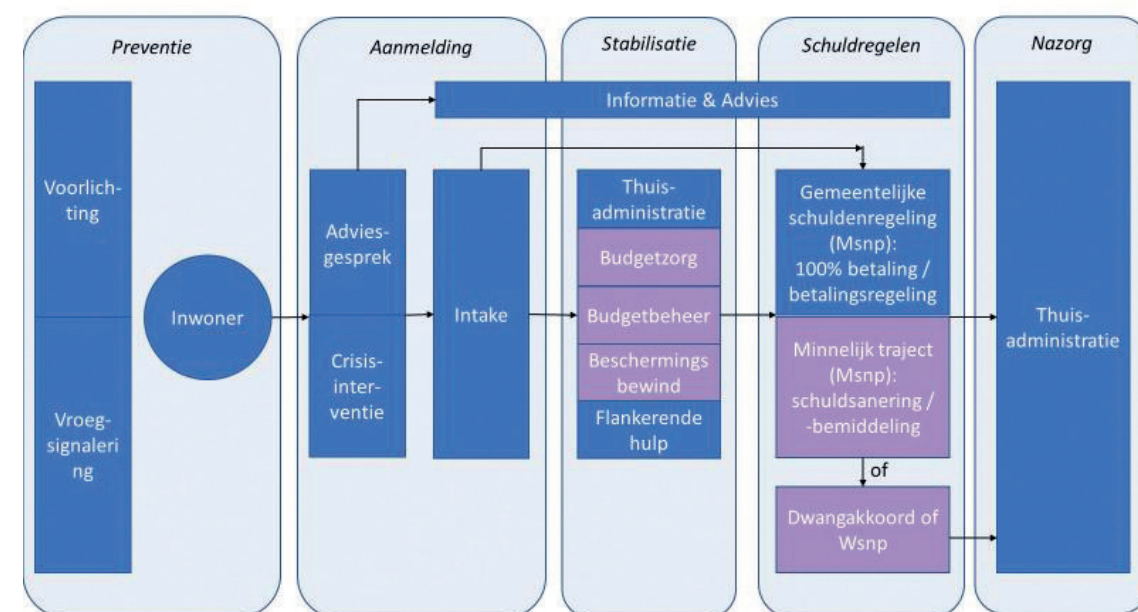
4.3 Schulddienstverlening

De inzet vanuit het taakveld schulddienstverlening richt zich op het krijgen van een financieel stabiele situatie voor inwoners vanaf het moment van aanmelding. Goede schulddienstverlening draagt bij aan de bestrijding van armoede en geeft inwoners meer mogelijkheden om actief deel te nemen aan het sociale en maatschappelijke leven. Ook de komende jaren zetten we hier ons onverminderd voor in.

Bestaand beleid behouden

Proces schulddienstverlening

We onderscheiden verschillende fases in onze schulddienstverlening. In onderstaand stroomschema staan de verschillende fases weergegeven, waarlangs we ook de komende jaren zullen blijven werken.



= bancaire taken; uitvoering door Stadsbank Oost-Nederland en/of andere bewindvoerders

Samenwerking partners

We hebben een goede samenwerking met Stadsbank Oost Nederland, de Thuisadministratie van ViaVie Welzijn, het team Vroeg Eropaf van Avedan Maatschappelijk Werk en andere partners in het bieden van ondersteuning aan onze inwoners.

De Stadsbank Oost Nederland voert de financieel- technische schulddienstverlening voor Rijssen-Holten uit. Dat betekent dat de bancaire taken belegd zijn bij de Stadsbank. De samenwerking met de Stadsbank is goed. Budgetconsulenten van de Stadsbank ontvangen cliënten – dichtbij huis – in het gemeentehuis van Rijssen-Holten. Vanaf het moment van intake is er afstemming tussen gemeente en Stadsbank over bijvoorbeeld een klantplan of het te bieden product, zodat er samen gezocht kan worden naar de best passende ondersteuning voor de client en de overdracht soepel verloopt. Naast de Stadsbank, werken we ook nauw samen met andere (lokale) bewindvoerders. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte en de ondersteuning die passend is bij de cliënt verwijzen we cliënten ook hiernaar door.

Bestaand beleid versterken

Meer focus op preventie

Het voorkomen van schulden is beter dan genezen. Om te realiseren dat minder inwoners te maken krijgen met problematische schulden zetten we actief in op voorlichting. Dit hebben we afgelopen jaren ook gedaan, maar verdient, mede door het stilliggen tijdens corona, een impuls. We zetten in op voorlichting voor werkgevers, jongeren en diaconieën. Werkgevers zijn belangrijke signalerende partners voor de gemeente. Ook diaconieën hebben een signaalfunctie. Naast kerken richten we ons ook op andere geloofsgemeenschappen. Jongeren willen we bereiken door in afstemming met het voortgezet onderwijs structurele gastlessen te (laten) verzorgen. Door jongeren bewust te maken van hun eigen financiële situatie, hopen we (latere) schulden te voorkomen.

We zetten extra in op vroegtijdige ondersteuning

We zetten in op extra inzet ten behoeve van vroegsignalering van schulden. Sinds 2021 is vroegsignalering van schulden een wettelijke taak van gemeenten. Gemeente Rijssen-Holten zet samen met partners al een aantal jaren in op vroegsignalering en dit werpt zijn vruchten af. Voor 2022 is er tijdelijk extra capaciteit beschikbaar om het aantal huisbezoeken, als benaderingswijze van inwoners met betalingsachterstanden op vaste lasten, te verhogen. Een huisbezoek heeft meer effect dan een folder of telefoontje.

Meer aandacht voor schulddienstverlening aan ondernemers

Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid (en wettelijke verplichting) schulddienstverlening te bieden aan zelfstandigen. Gemeente Rijssen-Holten heeft de hulp voor schulden voor ondernemers belegd bij de ROZ-groep. We zien in de praktijk dat ondernemers de gemeente niet goed weten te vinden voor schuldhulp. We zetten in op gerichte communicatie voor deze doelgroep en helpen hen op weg, o.a. door hen in contact te brengen met het ROZ. Er komt een duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers, waartoe ze zich kunnen richten voor hulp. Schulddienstverlening aan particulieren en het aanspreekpunt voor zakelijke schulddienstverlening is op dit moment op verschillende plekken in de organisatie belegd. Mogelijk komt dit in de toekomst samen op één plek.

Maatwerk

We sluiten aan bij de ondersteuningsbehoefte en uitgangspositie van de inwoner en passen maatwerk toe, met in achtneming van wet- en regelgeving. Dat betekent dat per client wordt bekeken welke vorm van ondersteuning, en welke aanbieder, het best passend is. Zo is nazorg door de Thuisadministratie van ViaVie Welzijn het gebruikelijke aanbod, maar is het ook mogelijk dat een client nazorg ontvangt in de vorm van (tijdelijk) budgetbeheer door de Stadbank of een andere bewindvoerder.

De Stadsbank werkt samen met haar partners aan een gezamenlijke, vernieuwde strategie voor de toekomst van de Stadsbank. Hiermee zet ze in op een doorontwikkeling van proces- en productgericht werken naar klant- en resultaatgericht werken. En wil ze meer integrale samenwerking/aansluiting tussen de financiële dienstverlening van de Stadsbank en de eventuele overige maatschappelijke ondersteuning van de klant. Deze lijn sluit goed aan op de werkwijze in Rijssen-Holten, waarbij we als gemeente zelf de intake uitvoeren en de verbinding zoeken met (lokale) partners.

Nieuw beleid

Inzet van het adviesrecht schuldenbewind

Om meer invloed te krijgen op de instroom van bewind, hebben gemeenten vanaf 1 januari 2021 het recht om na instelling van een bewind bij iemand met problematische schulden de rechtbank te adviseren over voortzetting dan wel beëindiging van het bewind. We gaan gebruik maken van dit adviesrecht. Door hiernaast een convenant te sluiten met bewindvoerders, waarin afspraken worden vastgelegd over in wat voor situaties bewind een passende oplossing is, binnen wat voor termijn een aanvraag schulddienstverlening wordt gedaan en hoe en wanneer de bijzondere bijstand wordt aangevraagd, hopen we meer grip op deze kosten te krijgen.

Collectief Schuldregelen

In samenwerking met de Stadsbank Oost-Nederland richten we het instrument Collectief Schuldregelen in vanuit onze rol als lokale schuldeiser. Collectief Schuldregelen maakt de individuele processtap van akkoord-gaan overbodig en zorgt er zo voor dat mensen met schulden sneller geholpen worden en daardoor eerder schuldenrust ervaren.

Budgetcoaching

Om inwoners niet alleen te ondersteunen, maar ook te leren hoe met budgetten om te gaan en zo de zelfredzaamheid van de inwoner duurzaam te vergroten gaan we in afstemming met partners budgetcoaching aanbieden.

Regeling Uitstroom uit Wanbetalingsregeling Zorgpremie

In regionaal verband is samen met Menzis in de periode 2017-2019 de pilot Regeling Uitstroom Bijstandsgerechtigden (RUB) uitgevoerd. De ervaringen met deze pilot zijn positief. Gemeenten kunnen, in samenwerking met zorgverzekeraars, inwoners die in de Wanbetalingsregeling Zorgpremie zitten, de mogelijkheid geven hieruit te komen. Inwoners komen weer toe aan het betalen van de zorgpremie en de aflossing van hun schulden en krijgen de mogelijkheid om zich weer aanvullend te verzekeren. Daar waar de inwoner geneigd was tot zorgmijding, omdat er sprake is van bijvoorbeeld een eigen bijdrage die niet betaald kan worden, wordt dat op deze manier voorkomen.

We gaan een structureel vervolg geven aan deze regeling, kijken wanneer er sprake is van meerdere schuldeisers of we een schuldregeling in kunnen zetten voor deze personen en verkennen of we, naast de doelgroep bijstandsgerechtigden, ook voor andere doelgroepen uitstroom uit wanbetaling zorgverzekering kunnen inzetten. Zoals voor jong volwassenen, om grotere financiële problemen en zorgmijding te voorkomen onder deze doelgroep.

Financieel Ontzorgen inburgeraars

Met het nieuwe inburgeringsstelsel dat per 1 januari 2022 ingaat krijgen gemeenten onder meer de taak de financiële zelfredzaamheid van inburgeraars te stimuleren. Gemeenten krijgen de verplichting om alle (bijstandsgerechtigde) inburgeraars financieel te ontzorgen gedurende 6 maanden. Financieel ontzorgen is het vanuit de bijstandsuitkering betalen van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering en gaat in op het moment dat het recht op bijstand ontstaat. Is de gemeente van mening dat financiële ontzorging na de verplichte zes maanden nog steeds noodzakelijk is, dan kan die op individuele basis worden voortgezet. Het financieel ontzorgen zal door de Stadsbank Oost Nederland worden opgepakt. De begeleiding naar financiële redzaamheid gebeurt in samenwerking met ViaVie Welzijn. Dit instrument maakt geen onderdeel uit van het schulddienstverleningsbeleid (en is om die reden ook niet opgenomen in het overzicht van de kosten in hoofdstuk 7), maar is wel een belangrijk instrument in het voorkomen van schulden.

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van ons bestaande beleid en de versterking daarvan.

Schulddienstverlening x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Diensten Stadsbank Oost Nederland ¹⁵ en andere bewindvoerders	230	211	211	211
Thuisadministratie (nazorg)	43	43	43	43
Schuldhulpfonds	8	8	8	8
Vroegsignalering van schulden	5	5	5	5
Samenwerking met partners	-	10	-	-
Meer focus op preventie	5	5	5	5
Extra inzet op vroegtijdige ondersteuning	57	p.m.	p.m.	p.m.
Meer aandacht schulddienstverlening aan ondernemers	10	p.m.	p.m.	p.m.
Maatwerk	5	5	5	5
TOTAAL	363	287	277	277

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten van wat we de komende jaren aanvullend gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Schulddienstverlening x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Adviesrecht Schuldenbewind	-	-	-	-
Collectief schuldregelen	-	-	-	-
Budgetcoaching	-	25	25	25
Regeling Uitstroom Wanbetalingsregeling zorgpremie	-	25	25	25
Financieel ontzorgen inburgeraars ¹⁶	-	-	-	-
TOTAAL	0	50	50	50

¹⁵ Ramingen gebaseerd op werkelijke kosten en ontwikkelingen t.a.v. vernieuwde toekomststrategie Stadsbank.

¹⁶ Kosten komen niet ten laste van armoede- en schuldenbeleid

5. Communicatie, bereik en toegankelijkheid

In het vorige hoofdstuk hebben we beschreven wat we gaan doen om de doelstellingen te bereiken. Hoe zorgen we dat we dat voor inwoners duidelijk is welke regelingen en vormen van ondersteuning er zijn? En hoe maken we onze hulp zo laagdrempelig mogelijk, zodat inwoners hulp durven te vragen?

We willen dat zoveel mogelijk van onze inwoners kunnen rondkomen. Communicatie is ondersteunend aan dit doel. Het onderzoek van KWIZ bevestigt hoe belangrijk communicatie is bij het verminderen van de armoedeproblematiek. Het gaat niet alleen over communicatiemiddelen. Het gaat ook over samenwerking en duidelijke taal. En over betere toegankelijkheid, lagere drempels en bereik.

Wat doen we al?

We communiceren nu natuurlijk ook. Voor het bereiken van de inwoner zetten we ieder jaar verschillende middelen in. We gebruiken onze website, social media en verspreiden een nieuwsbrief onder de inwoners die een uitkering ontvangen. Ook communiceren we over onze regelingen via onze partners. Dat continueren we.

Wat gaan we doen?

We zorgen dat voor inwoners duidelijk is welke regelingen en vormen van ondersteuning er zijn en zorgen dat informatie makkelijk te vinden is. We vergemakkelijken de wijze van aanvragen. De toegang behoort eenduidig en laagdrempelig te zijn voor een ieder. Met dat in ons achterhoofd richten we de toegang naar de verschillende regelingen in.

We zetten meer in op bewustwording en maken daarvoor gebruik van onze partners. De werkende armen zijn een specifieke doelgroep. Meer samenwerking en overleg tussen werkgevers en gemeente helpt om bewustwording te creëren bij werkgevers en werknemers dat zij zich bij de gemeente kunnen melden als er geldproblemen zijn. Het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden (vroegsignalering van schulden) helpt ons als gemeente om deze doelgroep beter in beeld te krijgen en vroegtijdig hulp te bieden.

We willen geldproblematiek beter bespreekbaar maken en het hardnekkige taboe rondom armoede en schulden doorbreken. Geldproblemen houden we in Nederland vaak voor onszelf. Hierdoor kunnen schulden zich opstapelen. Erover praten, in het eigen netwerk en met hulpverlening, kan echter een eerste stap zijn naar een oplossing. Door inwoners actief te benaderen en hun vertrouwen te winnen, kunnen we beter rekening houden met de schaamte die onze inwoners ervaren voor hun problemen. Het helpt bij het verlagen van de drempel, zodat mensen gaan praten over hun financiële problemen en hulp zoeken. Maar ook verhalen van ervaringsdeskundigen die, door te spreken over hun probleem, uit de schulden zijn gekomen, kunnen daar een waardevolle bijdrage aan leveren. Mensen nemen over het algemeen eerder iets aan van een ervaringsdeskundige, omdat ze zich (deels) herkennen in de betreffende personen.

Hoe doen we dat?

We zetten in op een communicatieplan

We ontwikkelen een communicatieplan met daarin een communicatiestrategie om de bekendheid van de regelingen te vergroten en het gebruik en bereik te laten toenemen. We betrekken partners hierbij en passen gerichte communicatie toe op doelgroepen en wijken. We hebben specifiek aandacht voor bewustwording en kijken of we met (succes)verhalen van ervaringsdeskundigen de drempel kunnen verlagen voor inwoners om de stap naar hulp te zetten.

Vereenvoudiging aanvraag

Een paar jaar geleden zijn al een aantal aanvraagprocedures vereenvoudigd. We zetten dit verder door door één kindpakket aan te gaan bieden in plaats van losse regelingen en onderzoeken de mogelijkheid van een

rechtstreekse toekenning als het huishouden reeds een uitkering ontvangt. Op deze wijze is de dienstverlening beter toegankelijk en voorkomen we dat inwoners onbewust één of meerdere regelingen 'laten liggen'. Ook voor de overige regelingen binnen het minimabeleid wordt gekeken hoe de aanvraag (of rechtstreekse toekenning) te vergemakkelijken.

Aanbod leren digitale vaardigheden

De digitalisering werpt een extra drempel op om zich te melden bij de gemeente voor een groep mensen die digitaal minder of niet vaardig is en/of niet over een computer beschikt. Voor deze groep is de juiste begeleiding van belang en daarnaast is het van belang om een aanbod te hebben om digitale vaardigheden aan te leren. We hebben aandacht voor deze begeleiding en stemmen met samenwerkingspartners en andere relevante beleidsterreinen een aanbod af om digitale vaardigheden aan te leren. We maken daarbij de verbinding naar bestaand aanbod van onze partners, zoals de bibliotheek en het Taalpunt. Naast basale digitale vaardigheden zijn ook de andere basisvaardigheden, beheersing van taal en rekenen, een aandachtspunt.

We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen

We zetten in op preventie en vroegsignalering. We zetten bij vroegsignalering aanvullend in op huisbezoeken. Deze actieve benadering draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met inwoners. Uit landelijk onderzoek blijkt dat het winnen van vertrouwen helpt bij het overwinnen van de schaamte bij schuldenproblematiek. Het anoniem aan kunnen kloppen voor hulp of een hulplijn via whats-app kan de eerste stap naar hulp laagdrempeliger maken. We verkennen of dit een mogelijkheid is voor onze gemeente.

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van wat we de komende jaren gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Communicatie, bereik en toegankelijkheid x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Communicatieplan	35	5	5	5
Vereenvoudiging aanvraag	-	-	-	-
Aanbod leren digitale vaardigheden ¹⁷	-	-	-	-
Rekening houden met schaamte				
TOTAAL	35	5	5	5

¹⁷ Kosten komen niet t.l.v. armoede- en schuldenbeleid, maar van thema laaggeletterdheid

6. Monitoring en verantwoording van beleid

Hoe gaan we ons beleid meten en bijsturen? We houden onder andere bij hoeveel inwoners gebruik maken van de diverse regelingen en hoe hoog de gemiddelde schuld is. Maar naast de cijfers, geeft de doelgroep zelf ons belangrijke inzichten: sluit het aanbod aan op de behoefte en hoe tevreden zijn onze inwoners over onze dienstverlening?

We beschouwen de onlangs afgeronde evaluaties armoede- en schuldenbeleid als nulmeting

Aan de hand van prestatie-indicatoren meten we de effecten van ons beleid en monitoren we of we de doelstellingen zoals genoemd in hoofdstuk 3 behalen. We maken hierbij onderscheid in kernindicatoren, die in één oogopslag laten zien hoe het staat met onze doelstellingen, en subindicatoren die ons van kengetallen voorzien. Naast het verzamelen van deze kwantitatieve data, herhalen we na 4 jaar de behoeftepeiling minima en het klanttevredenheidsonderzoek schulddienstverlening. Deze ‘zachte’ (kwalitatieve) data hebben een belangrijke meerwaarde in de monitoring van ons beleid.

We toetsen of het beleidsplan herijking nodig heeft

Dit beleidsplan is geen statisch, vaststaand beleid voor de komende vier jaar. Het beleidsplan heeft dan ook geen einddatum. Aan de hand van de PDCA-cyclus en een dashboard – met daarop de stand van zaken ten aanzien van de prestatieindicatoren – wordt regelmatig getoetst of het beleidsplan herijking nodig heeft.

We rapporteren over de voortgang en herijking

We rapporteren over de voortgang en eventuele herijking van ons beleid via de reguliere P&C-cyclus.

Acties vs. doelen

In hoofdstuk 4 staat beschreven welke acties we gaan nemen om de eerder verwoorde doelen (hoofdstuk 3) te bereiken. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van hoe de verschillende acties zich verhouden tot deze vier doelstellingen; welke actie draagt bij aan welk doel.

Doel 1: Het bereik vergroten zodat meer mensen gebruik maken van de regelingen en beter rond kunnen komen <i>(eind 2024 een gemiddeld bereik van 65%)</i>	
Kernindicator 1	Het percentage van de huishoudens dat gebruik maakt van een regeling t.o.v. het aantal huishoudens dat recht heeft op de regeling
Subindicator 1.1	Het percentage van de doelgroep dat bekend is met de regelingen <i>(uit te vragen eens in de vier jaar middels een peiling onder de doelgroep)</i>
Subindicator 1.2	Het aantal huishoudens tot 110% van het wettelijk sociaal minimum dat recht heeft op een regeling

Doel 2: Minder inwoners met problematische schulden <i>(een dalende lijn in hoogte van de gemiddelde schuld en het aantal schuldeisers per client)</i>	
Kernindicator 2	Het percentage problematische schulden ten opzichte van het aantal instromende cliënten
Subindicator 2.1	Het totaal aantal instromende cliënten in de afgelopen 12 maanden
Subindicator 2.2	Het aantal cliënten dat aan het einde van het traject de schulden 100% heeft afbetaald, finale kwijting (MSNP) krijgt of een schone lei (WSNP).
Subindicator 2.3	De hoogte van de gemiddelde schuld

Doel 3: Alle kinderen de kans geven mee te doen, zodat zij met gelijke(re) kansen aan hun toekomst beginnen <i>(meer kinderen uit minimagezinnen bereiken met onze kindregelingen)</i>	
Kernindicator 3	Het percentage kinderen in een gezin tot 110% van het wettelijk sociaal minimum dat gebruik maakt van een kindregeling t.o.v. percentage kinderen dat recht heeft op een regeling.
Subindicator 3.1	Percentage kinderen dat opgroeit in een minimagezin (110% Wsm)

Doel 4: De dienstverlening nog beter toegankelijk en zo optimaal mogelijk maken voor inwoners <i>(in 2025 minimaal een 8 te scoren als waardering van inwoners van onze dienstverlening)</i>	
Kernindicator 4	Het gemiddelde rapportcijfer als waardering van inwoners van de gemeentelijke dienstverlening m.b.t. het armoede- en schuldenbeleid <i>(dit uitvragen in een eens in de vier te houden klanttevredenheidsonderzoek).</i>
Subindicator 4.1	In 2025 opnieuw een behoeftepeiling minima om kwalitatief uitspraken te kunnen doen of het aanbod beter aansluit op de behoefte;

Overzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van wat we de komende jaren gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Monitoring en verantwoording x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Behoeftepeiling minima en klanttevredenheidsonderzoek schulddienstverlening	-	-	-	15
TOTAAL	-	-	-	15

7. Financiën en planning

In voorgaande hoofdstukken hebben we u meegenomen in wat we de komende jaren blijven en gaan doen. In dit hoofdstuk nemen we u mee in de verwachte kosten. Ook laten we zien waar we de komende periode eerst op in gaan zetten en welke acties later volgen.

Uitgangspunt bij de uitvoering van dit beleidsplan is dat we dit doen door bestaande budgetten en beschikbare middelen waar mogelijk en nodig te herschikken. Investerings voor extra inzet is afhankelijk van keuzes die onze raad maakt bij de jaarlijks terugkerende begrotingsraad. Een eventueel verzoek voor extra budget leggen we middels een voorstel bij kadernota aan de raad voor. In onderstaande totaaloverzichten zijn de verschillende p.m.-posten niet meegenomen.

Totaaloverzicht van de kosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de kosten van ons bestaande beleid en de versterking daarvan.

Bestaand beleid (versterken) x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Minimabeleid	1.176	1.230	1.230	1.230
Kindregelingen	104	150	126	126
Schulddienstverlening	363	287	277	277
Communicatie, bereik en toegankelijkheid	35	5	5	5
Monitoring	0	0	0	15
TOTAAL	1.678	1.672	1.638	1.653

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten van wat we de komende jaren aanvullend gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Nieuw beleid x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Minimabeleid	20	p.m.	p.m.	p.m.
Kindregelingen	20	20	20	20
Schulddienstverlening	0	50	50	50
TOTAAL	40	70	70	70

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale kosten van wat we de komende jaren gaan doen om bij te dragen aan de doelen.

Totaal x 1.000 euro	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Bestaand beleid (versterken)	1.678	1.672	1.638	1.653
Nieuw beleid	40	70	70	70
TOTAAL	1.718	1742	1.708	1.723

Wat pakken we in 2022 op

In 2022 zetten we ons onverminderd in op het bestaande beleid. Ten aanzien van versterking van het bestaande beleid en nieuw beleid pakken we in 2022 onder andere het onderzoek naar de armoedeval, de regeling tegemoetkoming huiswerkbegeleiding, en het opstellen van een communicatieplan om het bereik te vergroten op. Voor een volledig overzicht van de acties die in 2022 en in 2023 e.v. worden opgepakt zie bijlage 3.



Bijlage 1. Wetswijzigingen schulddienstverlening

Inleiding

Brede Schuldenaanpak

Het aanpakken en voorkomen van armoede en schuldenproblematiek vereist nauwe samenwerking tussen ministeries, rijksuitvoerders en gemeenten. Om die reden is landelijk de Brede Schuldenaanpak in 2018 geïntroduceerd waar alle betrokken partijen, vanuit een gedeeld beeld en dezelfde uitgangspunten, het schuldenbeleid invullen en uitvoeren.

In die brede aanpak staan als belangrijkste doelen gedefinieerd:

1. Preventie en vroegsignalering: het voorkomen van problematische schulden en het treffen van maatregelen om problematische schulden terug te dringen;
2. Effectieve schuldhulpverlening: afspraken om inwoners met schulden effectiever te helpen;
3. Sociale incasso: bevorderen van een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso.

Om deze doelstellingen te bereiken, wordt er landelijk ingezet op voorlichting, stimulering en het opschalen van slimme combinaties van effectieve methodieken. Om de ambities te realiseren, is er echter ook handelingsperspectief en grondslag bij de betrokken instanties nodig. Om die reden zijn er nieuwe wetten en een wetswijziging in het schulddomein geïntroduceerd.

Wetswijzigingen Schuldendomein

Op 1 januari 2021 zijn de volgende wetten in werking getreden:

- Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (wet vBvv);
- Adviesrecht gemeenten bij schuldbewind (Ags);
- Wijziging wet gemeentelijke schuldhulpverlening (wijziging Wgs).

Vanaf 2022 wordt naar verwachting ook de Wet stroomlijning voor derdenbeslag gefaseerd ingevoerd (Verbreding beslagregister).

Lokaal beleid

Door de wijziging van de Wgs en de komst van de Wvbbv zijn er een aantal nieuwe en een aantal veranderende taken op de gemeenten afgekomen. Deze taken hebben impact op het beleid van de gemeente dat we in het kader van deze wetgeving voeren. Een aantal van deze taken richt zich meer op het uitvoerend proces, daarnaast zijn er een aantal thema's waarop van de gemeente wordt gevraagd (nieuw) beleid op te ontwikkelen. Voor beide onderdelen geldt dat ze een plaats moeten krijgen in het beleidsplan waarin de aanpak van schuldenproblematiek (preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en nazorg) wordt beschreven.

Doel bijlage

In deze bijlage staan de punten welke in het kader van de gewijzigde Wgs, Bgs (Besluit gemeentelijk schuldhulpverlening) en Wvbbv moeten zijn beschreven in het beleidsplan (wettelijk verplicht), om per 1 januari 2021 compliant uitvoering te kunnen geven aan de dan geldende wetten.

1. Wijziging wet gemeentelijke schuldhulpverlening (wijziging Wgs)

De wijziging van de wet Wgs faciliteert de gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers met als doel vroegsignalering van schulden. Daarnaast creëert de wijziging van de wet een grondslag voor de gegevensuitwisseling voor het besluit over de toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening.

De gegevens die mogen worden uitgewisseld met als doel vroegsignalering van schulden, zijn opgenomen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening (Bgs). Het gaat hierbij om betalingsachterstanden op vaste lasten, zoals huur, energie, water en zorgverzekering. Na ontvangst van een vroegsignaal dient het College binnen vier weken uit eigen beweging schuldhulpverlening aan te bieden. Om de wacht- en doorlooptijden voor schuldhulpverlening te versnellen, is in de wet opgenomen dat het College na ontvangst van een hulpvraag de bevoegdheid krijgt om gegevens op te vragen die noodzakelijk zijn om de inkomens- en schuldenpositie te bepalen.

1.1 Vroegsignalering van schulden

In gemeente Rijssen-Holten wordt al een aantal jaren aan vroegsignalering van schulden gedaan. Samen met lokale woningcorporaties, Avedan Maatschappelijk werk en de Stadsbank Oost-Nederland passen we dit sinds 2017 toe. In 2019 zijn we aangesloten bij de regionale pilot Vroeg Eropaf. Vroegsignalering loont, omdat als inwoners sneller worden bereikt, de financiële problemen vaak nog relatief beheersbaar zijn, de schuld minder complex is en effectiever aangepakt kan worden. Met de wijziging van de Wgs wordt vroegsignalering een wettelijke verplichting en dient deze taak als zodanig opgenomen te worden in het beleidsplan schulddienstverlening.

Per ingang van 1 januari 2021 zijn we als gemeente verplicht (artikel 3b, wijziging Wgs) de inwoner een aanbod te doen tot een eerste gesprek als de gemeente een signaal van een schuldeiser ontvangt over een betalingsachterstand op de vaste lasten. Zowel een enkelvoudig signaal als combinaties van signalen op een adres zijn aanleiding om een aanbod tot een gesprek te doen. Het uitgangspunt is dat een betalingsachterstand op vaste lasten een goede indicatie vorm voor meer schulden. Het betreft de signalen van huur, drinkwater, zorgverzekering, elektra, gas en warmte (zoals bepaald in artikelen 2 en 4 van het Besluit gemeentelijke Schuldhulpverlening, Bgs).

Afspraken met schuldeisers ten aanzien van de invulling van vroegsignalering worden vastgelegd in een Landelijk Convenant Vroegsignalering. In de bijbehorende lokale Overeenkomst staan de gemaakte afspraken tussen de lokale vaste lasten partners en gemeente Rijssen-Holten.

1.2 Bijzondere doelgroepen: ondernemers en ZZP'ers

De Wgs gaat uit van brede toegang tot hulp. Ook zzp'ers en ondernemers kunnen dus toegang krijgen tot schulddienstverlening, wanneer zij niet aan de uitsluitingsgronden (paragraaf 1.5) voldoen. Zoals in het beleidsplan is opgenomen bieden wij gespecialiseerde hulp voor zelfstandigen via een externe partner.

1.3 Termijnen

Eerste gesprek

Als een inwoner zich tot het college wendt voor schuldhulpverlening vindt binnen vier weken het eerste gesprek plaats (artikel 4, lid 1 Wgs). Dit gesprek dient ook plaats te vinden binnen vier weken nadat de gemeente een vroegsignaal heeft ontvangen en de inwoner het aanbod daartoe heeft geaccepteerd. Bij een bedreigende situatie is dat drie werkdagen. Onder een bedreigende situatie wordt verstaan gedwongen woningontruiming, beëindiging van de levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water of opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering.

Beschikking

Binnen uiterlijk acht weken na het eerste gesprek (zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs), wordt een beschikking afgegeven waarin de inwoner wordt toegelaten tot schulddienstverlening (incl. plan van aanpak) of wordt geweigerd. De termijn van 8 weken waarbinnen de beschikking wordt afgegeven is vastgelegd in de verordening Schulddienstverlening gemeente Rijssen-Holten 2021.

Op het moment dat de inwoner een beschikking heeft ontvangen met toegang tot de schulddienstverlening, informeert de gemeente gerechtsdeurwaarders, verstrekkers van signalen, schuldeisers, bewindvoerders en kredietverstrekkers. Dit doen we door de beschikking te registreren in het Centraal Krediet Informatiesysteem (CKI).

1.4 Gebruik gegevens

Een deel van de gegevens die nodig is voor schulddienstverlening is al door inwoners aan de overheid verstrekt. Bijvoorbeeld bij de aanvraag van een bijstandsuitkering. De AVG staat niet zomaar toe dat deze gegevens worden opgevraagd dan wel hergebruikt voor schuldhulpverlening.

Met de inwerkingtreding van de wijzigingen Wgs en het nieuwe Bgs mogen schulddienstverleners intern navraag doen of een inwoner al bekend is bij de uitvoering van de Participatiewet, de Wmo 2015 en/of de Jeugdwet. Ook is er een grondslag gecreëerd om de gegevens te hergebruiken voor zover noodzakelijk voor de schulddienstverlening.

Door te informeren naar de dienstverlening die een inwoner reeds ontvangt kan er integraler worden samengewerkt. Het stelt ons in staat om vanuit verschillende aandachtgebieden samen te werken aan een

integrale aanpak van de problemen binnen, bijvoorbeeld, gezinnen met inwonende minderjarige kinderen.

Gebruik data(bronnen) na acceptatie/aanvraag schulddienstverlening

Om de inwoner te ontzorgen (stress-sensitief werken) en uitval te voorkomen bieden de gewijzigde Wgs en het Bgs de mogelijkheid om gegevens uit te wisselen. Gemeenten raadplegen diverse interne en externe bronnen voor het besluit over toegang tot schulddienstverlening en voor het opstellen van het plan van aanpak. Zo kunnen gemeenten gegevens uit BRP en gegevens omtrent inkomen en vermogen verkrijgen via een landelijk nog te besluiten en ontwikkelen ICT-voorziening. Inwoners houden hierbij hun privacy rechten, zoals het recht op informatie, inzage, rectificatie, gegevensuitwisseling en het recht van bezwaar.

1.5 Uitsluitingsgronden

Op basis van het principe eigen verantwoordelijkheid weigert Gemeente Rijssen-Holten schulddienstverlening in geval een persoon binnen een bepaalde periode al eerder gebruik heeft gemaakt van, dan wel een aanvraag heeft gedaan tot, schulddienstverlening (recidive). Deze uitsluitingsgrond is nader gespecificeerd in de Beleidsregels Schulddienstverlening (artikel 9, recidive).

Daarnaast besluit het college tot weigering dan wel tot beëindiging van de schulddienstverlening als de aanvrager fraudeschulden heeft, waarbij sprake is van grove schuld of opzet (artikel 7, Beleidsregels schulddienstverlening).

Ten slotte geldt (bij wet) de absolute weigeringsgrond dat er geen schulddienstverlening wordt toegekend indien de inwoner geen verblijfstatus heeft.

1.6 Mandatering en klachtafhandeling

Als gemeente hebben we de wettelijke taak om regie te voeren op integrale schulddienstverlening binnen onze gemeente. De uitvoeringstaken voor schulddienstverlening aan particulieren hebben we gedeeltelijk aan de Stadsbank Oost-Nederland overgedragen. De Stadsbank vervult als ketenpartner voor ons de rol van financieel-technische schulddienstverlening (bancaire taken). Ten behoeve van de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens is er een verwerkersovereenkomst gesloten tussen gemeente en de Stadsbank. Schulddienstverlening aan zelfstandigen bieden we aan via een externe partner.

Ook bij uitbesteding blijft de gemeente verantwoordelijk voor het behandelen van klachten. Waar het een klacht betreft over een uitbesteedde dienst, richt de betreffende inwoner zich in eerste instantie tot de betreffende dienstverlener. Als zij er onderling niet uitkomen neemt de gemeente de klacht in behandeling.

We houden de regie over de schulddienstverlening binnen onze gemeente door de kwaliteit en de uitvoering van de Stadsbank te monitoren. We borgen de kwaliteit van de wijze waarop schulddienstverlening wordt uitgevoerd op de volgende manieren:

- Vroegsignalering; Met Avedan Maatschappelijk Werk zijn afspraken gemaakt met betrekking tot de diensten die zij leveren in een werkprotocol. Tijdens reguliere voortgangsgesprekken wordt de kwaliteit van de dienstverlening besproken en waar nodig bijgesteld;
- Gemeentelijke dienstverlening; Het monitoren en borgen van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening wordt opgenomen in het kwaliteitsplan Sociaal Domein gemeente Rijssen-Holten.
- Stadsbank Oost Nederland (SON); De kwaliteit van de dienstverlening door SON maakt onderdeel uit van de overeenkomst tussen de deelnemende gemeenten en SON. De kwaliteit van de dienstverlening wordt tijdens voortgangsgesprekken tussen de gemeente en SON besproken en waar nodig op bijgesteld.

2. Wet vereenvoudiging Beslagvrije voet (wet vBvv)

Op 1 januari 2021 treedt de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (hierna: Wvbbv) in werking. De beslagvrije voet – het bedrag waar schuldeisers niet aan mogen komen – wordt onder de huidige regelgeving door diverse redenen vaak te laag vastgesteld. Veel mensen met schulden komen daardoor onder het absolute bestaansminimum terecht, ook omdat schuldeisers niet van elkaar weten dat ze beslag leggen op hetzelfde inkomen. De nieuwe wet moet hier verandering in brengen.

De Wet vbbv wijzigt onderdelen van het beslag- en executierecht. De wet ondersteunt een eenduidige manier van het berekenen van de beslagvrije voet (ondersteunt met een rekentool, de centrale voorziening), introduceert een vaste beslagvolgorde en introduceert de coördinerend deurwaarder. Daarnaast worden er wijzigingen aangebracht in het proces van beslagleggen om beslagen zoveel mogelijk te concentreren en daardoor beter te coördineren.

De Beleidsregels Schulddienstverlening gemeente Rijssen-Holten 2021 en Terugvordering en Verhaal zijn op onderdelen aangepast (dan wel aangevuld), zodat ze aansluiten op de nieuwe wet.

Ten aanzien van schulddienstverlening gelden een aantal aandachtspunten:

- *Aanpassing beslagvrije voet lopende schulddiensttrajecten*; de beslagvrije voet is een belangrijk onderdeel van de inkomensinformatie die nodig is voor schulddienstverlening, zodat altijd ten minste 5% van het inkomen gebruikt kan worden voor aflossing van schulden. In artikel 4a lid 4 van de gewijzigde Wgs staat opgenomen dat schulddienstverleners bij het opstellen van het plan van aanpak de beslagvrije voet zoals geregeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in acht moeten nemen;
- *Uitbetaling maandelijks/jaarlijks van vakantiegeld*; er wordt altijd 5% van de bijstandsnorm, incl vakantiegeld afgelost. Bij de uitbetaling van het vakantiegeld komt het volledige bedrag zo ten goede aan de klant.
- *5% inhouden op lopende P-wet uitkering*; Gemeenten moeten vanaf 1 januari 2021 altijd 5% op de uitkering inhouden als er sprake is van een beslag. Het is wel zo dat gelet op het overgangsrecht de gemeente 12 maanden de tijd heeft om dit aan te passen. De inhouding van 5% heeft alleen betrekking op situaties bij beslag en verrekeningen. Niet op situaties zoals het aflossen van een lening in het kader van de Bbz.



Bijlage 2. Overzicht acties en doelen

	Doel 1: Meer inwoners gebruik laten maken van de regelingen, zodat men beter kan rondkomen	Doel 2: Minder inwoners met problematische schulden	Doel 3: Alle kinderen de kans geven mee te doen	Doel 4: Dienstverlening beter toegankelijk en zo optimaal mogelijk maken voor inwoners
Minimabeleid 	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Bijzondere bijstand ▪ Bijdrage maatschappelijke participatie ▪ Bijdrage duurzame gebruiksgoederen ▪ Kwijtschelding belastingen ▪ Subsidie Voedsel- en Kledingbank ▪ Bereik individuele inkomenstoeslag vergroten ▪ Verkenning aanpassingen pakket minimaregelingen ▪ Onderzoek naar mogelijkheid om één pakket aan te bieden ▪ Vergroten bekendheid regelingen ▪ Onderzoek naar armoedeval			▪ Toepassen meer menselijke maat ▪ Samenwerking met particuliere fondsen ▪ Versterking samenwerking met andere beleidsterreinen en partners ▪ Onderzoek naar mogelijkheid om één pakket aan te bieden
Kindregelingen 			▪ Jeugdfonds Sport & Cultuur ▪ Bijdrage Schoolgaande kinderen ▪ Bereik computerregeling vergroten ▪ Verruiming individuele studietoelage ▪ Met partners extra mogelijkheden ondersteuning kinderen verkennen ▪ Tegemoetkoming voor huiswerkbegeleiding/bijles ▪ Eén kindpakket aanbieden	▪ Eén kindpakket aanbieden
Schulddienstverlening 	▪ Regeling Uitstroom ▪ Wanbetalingsregeling zorgpremie	▪ Proces schulddienstverlening handhaven ▪ Meer focus op preventie ▪ We zetten extra in op vroegtijdige ondersteuning ▪ Meer aandacht voor schulddienstverlening aan ondernemers ▪ Inzet budgetcoaching ▪ Regeling uitstroom wanbetalingsregeling zorgpremie ▪ Financieel ontzorgen inburgeraars		▪ Samenwerking met particuliere fondsen ▪ Versterking samenwerking met andere beleidsterreinen en partners ▪ Toepassen meer maatwerk ▪ Inzet van het adviesrecht schuldbewind ▪ Collectief schuldregelen

Communicatie, bereik en
toegankelijkheid



- | | | | |
|---|--|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">▪ We zetten in op een communicatieplan▪ We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen | <ul style="list-style-type: none">▪ We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen | <ul style="list-style-type: none">▪ We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen | <ul style="list-style-type: none">▪ Vereenvoudiging aanvraag▪ Aanbod leren digitale vaardigheden▪ We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen |
|---|--|--|--|

ROOD = bestaand beleid
GROEN = bestaand beleid versterken
BLAUW = nieuw beleid

Bijlage 3. Globale planning

		2022	2023 e.v.
BESTAAND BELEID	▪ Collectieve zorgverzekering	X	X
	▪ Bijzondere bijstand	X	X
	▪ Bijdrage Maatschappelijke Participatie	X	X
	▪ Bijdrage Duurzame Gebruiksgoederen	X	X
	▪ Kwijtschelding belastingen	X	X
	▪ Subsidie Voedsel- en Kledingbank	X	X
	▪ Jeugdfonds Sport & Cultuur	X	X
	▪ Bijdrage Schoolgaande Kinderen	X	X
	▪ Proces schulddienstverlening	X	X
VERSTERKING BESTAAND BELEID	▪ Bereik individuele inkomens toeslag vergroten		X
	▪ Toepassen meer menselijke maat/maatwerk	X	X
	▪ Samenwerking met particuliere fondsen		X
	▪ Versterking samenwerking met andere beleidsterreinen en partners		X
	▪ Bereik computerregeling vergroten		X
	▪ Verruiming individuele studietoelage	X	X
	▪ Meer focus op preventie		X
	▪ We zetten extra in op vroegtijdige ondersteuning	X	X
	▪ Meer aandacht voor schulddienstverlening aan ondernemers		X
	▪ We houden rekening met mogelijke schaamte die inwoners ervaren om hulp te vragen	X	X
	▪ Aanbod leren digitale vaardigheden		X
NIEUW BELEID	▪ Regeling uitstroom wanbetalingsregeling zorgpremie		X
	▪ Inzet budgetcoaching		X
	▪ Financieel ontzorgen inburgeraars	X	X
	▪ Inzet van het adviesrecht schuldenbewind	X	X
	▪ Collectief schuldregelen	X	X
	▪ We zetten in op een communicatieplan	X	
	▪ Vereenvoudiging aanvraag		X
	▪ Met partners extra mogelijkheden ondersteuning kinderen verkennen		X
	▪ Tegemoetkoming voor huiswerkbegeleiding/bijles	X	
	▪ Eén kindpakket aanbieden		X
	▪ Onderzoek naar mogelijkheid om één pakket minimaregelingen aan te bieden		X
	▪ Verkenning aanpassingen pakket minimaregelingen		X
	▪ Vergroten bekendheid regelingen	X	
	▪ Onderzoek naar armoedeval	X	